

Taïs gegn Frakklandi

Dómur frá 1. júní 2006

Mál nr. 39922/03

2. gr. Rétturinn til lífs

3. gr. Bann við pyndingum og ómannúðlegri meðferð

Varðhald. Mannslát. Rannsókn.

1. Málsatvik

Kærendur, Suzette Taïs og eiginmaður hennar Mohammed Taïs, eru franskir ríkisborgarar, 68 ára gömul og búsett í Saint-Pierre Du Mont í Frakklandi.

Hinn 6. apríl 1993 voru sonur þeirra, Pascal Taïs, og unnusta hans stöðvuð á bifreið sinni, yfirheyrð vegna minni háttar umferðaróhapps og í framhaldinu færð á lögreglustöð í Arachon. Þau voru síðar færð á spítala til frekari skoðunar. Þegar Pascal Taïs neitaði að láta skoða sig og veitti mótspyrnu lömdu lögreglumenn hann með kylfum á hendur, fætur og brjóst. Þeir slógu hann einnig utan undir til að reyna að róa hann niður. Læknirinn sem skoðaði Taïs útskrifaði hann af spítalanum og um kl. 0.15 var Taïs, sem var sýnilega ölvaður, færður í klefa á lögreglustöðinni til að sofa úr sér áfengisvímuna. Unnusta hans var einnig færð í varðhald. Pascal Taïs kallaði og öskraði hluta næturinnar. Um kl. 7.30 fannst hann látinn í klefa sínum. Samkvæmt varðhaldsskýrslu sem skráð var þetta kvöld var litið inn til hans á 15 mínútna fresti til kl. 5 og eftir það á hálf tíma fresti til kl. 7 án þess að athugasemdir væru gerðar.

Þennan sama dag skipaði saksóknari Bordeaux frönsku ríkislögreglunni að rannsaka dánarorsök Pascal Taïs. Krufning leiddi í ljós að Taïs lést vegna blæðinga í kjölfar rifins milta. Fram kom að hann var með sár aftan á höfðinu, hrúfl og ýmsa marbletti, aðallega á andliti, brjóstkaða og útlimum. Jafnframt kom fram að Pascal Taïs, sem var sýktur af alnæmi, hafði verið veikur fyrir.

Hinn 19. apríl 1993 lögðu kærendur, foreldrar hins látna, fram kæru gegn ónefndum mönnum fyrir manndráp af gáleysi og fyrir að aðstoða ekki mann í neyð. Jafnframt settu þeir fram einkaréttarlegar kröfur. Rannsókn hófst og voru í kjölfar hennar gerðar ýmsar sérfræðiskýrslur að beiðni rannsóknardómara. Hinn 28. júní 1996 komst rannsóknardómari að því að lögreglumennirnir sem héldu Taïs í varðhaldi gætu ekki talist bendlaðir við málið. Óljóst væri hvernig Taïs hlaut meiðslin sem drógu hann til dauða og ekki væri hægt að fullyrða hvað gerðist morguninn sem hann dó.

Við áfrýjun kærenda komst áfrýjunardómstóll að sömu niðurstöðu. Að mati hans var líklegasta niðurstaðan, án þess að það væri þó sannað, að meiðslin hefðu komið til við fall Taïs í fangaklefa, en ómögulegt væri að segja hvort það fall hefði orðið með vilja hans eða ekki.

2. Meðferð málsins hjá Mannréttindadómstólnum

Kæran

Kærendur vísuðu til 2. og 3. gr. sáttmálans og héldu því fram að sonur þeirra hefði látist af völdum áverka sem lögreglumenn veittu honum og að hann hefði hvorki fengið aðhlynningu né verið haft eftirlit með honum meðan hann var í varðhaldi. Þá hefði rannsókn á dauða hans ekki verið nægilega skilvirk.

Niðurstaða dómstólsins

Um 2. gr.: Dómstóllinn minnti á að aðilar sem eru í varðhaldi væru í viðkvæmri stöðu og yfirvöld bæru ábyrgð á meðferð þeirra. Þegar aðili væri tekinn í varðhald við góða heilsu en deyr síðan bæri stjórnvöldum að færa fram haldbæra skýringu á atburðum þeim er leiddu til dauðans.

Dauði Pascal Taïs. Sú staðhæfing að Pascal Taïs hefði látist eftir fall á horn bekkjar í klefanum meðan áfengisvíma var að renna af honum þótti ekki fá stoð í krufningarskýrslu, en ósamræmi væri milli þeirrar skýrslu og matsgerða lækna sem fengnar hefðu verið í málinu. Þá var litið til lýsinga á hegðun Taïs um nóttina og hvernig aðkoma var að líki hans. Að síðustu veitti dómstóllinn því athygli að rannsóknardómariinn neitaði beiðni kærenda um endurgerð atburðarásarinnar vegna þess að ekki

var ljóst undir hvaða kringumstæðum atburðirnir áttu sér stað. Þótti franska ríkið því ekki hafa fært fram haldbærar skýringar á dauða Taïs. Dómstóllinn taldi einnig að virtum atvikum málsins, meðal annars samkvæmt framburði hreingerningarfólks á stöðinni, að Taïs hefði ekki hlotið nægilega aðhlynningu og eftirlit meðan hann var í haldi.

Rannsóknin á dauða Pascal Taïs. Dómstóllinn ítrekaði að skjót viðbrögð yfirvalda væru nauðsynleg þegar verið væri að rannsaka dauða manns í varðhaldi í því skyni viðhalda trú almennings á réttarríkinu og svo að ekki liti svo út að ólögleg athæfi væru liðin. Í máli þessu, sem tók 10 ár að ljúka, hafi ekki tekist að upplýsa hvernig dauða hans bar að. Síðara sérfræðiálit sem aflað var hafi ekki verið gert fyrr en 3 árum eftir atburðina og rannsóknardómari tók ekki skýrslur af lögreglumönnunum fyrr en 4 árum eftir atburðina. Í ljósi málsatvika taldi dómstóllinn að frönsk yfirvöld hefðu ekki brugðist nægilega hratt við.

Að auki hefði ekki verið aflað gagna frá unnustu Pascal Taïs, þrátt fyrir að hún hefði verið á lögreglustöðinni umrætt kvöld. Þá hefði verið óheppilegt að rannsóknardómari leyfði ekki endurgerð atburðanna eftir að ljóst var að meiðslin áttu sér stað í varðhaldi, en það hefði getað varpað betra ljósi á það hvernig meiðslin á miltanu voru til komin.

Að síðustu dró dómstóllinn í vafa gildi sálfræðimats sem gert var eftir dauða Taïs sem gaf í skyn að hann hefði framið sjálfsmorð. Að lokum taldi dómstóllinn að frönsk yfirvöld hefðu ekki framkvæmt nægilega skilvirka rannsókn, sérstaklega hvað varðaði málshraða, á kringumstæðunum varðandi dauða Pascal Taïs.

Dómstóllinn komst því að þeirri niðurstöðu að brotið hefði verið 2. gr. sáttmálans.

Um 3. gr.: Þar sem dómstóllinn hafði þegar tekið kærur til greina undir 2. gr. taldi hann ekki þörf á því að skoða þær sérstaklega undir 3. gr.

Á grundvelli 41. gr. dæmdi dómstóllinn kærendum saman 50.000 evrur í miskabætur og 20.000 evrur í málskostnað.

Þrír dómarar skiluðu séráliti.